

Minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Peters) aan hoge commissaris te Djakarta (Lamping), 8 juni 1951

Gisteren is begroting 1951 van mijn Ministerie na mondelinge behandeling door Tweede Kamer goedgekeurd. De stemming was ditmaal bij vrijwel alle partijen bepaald rustig, al hebben, zoals te verwachten was, AR en in zekere zin ook CH en de kleine oppositiepartijen niet kunnen nalaten op gebruikelijke bittere toon tegenover vorige Regering retrospectieve beschouwingen te houden. Ik heb mij evenwel op standpunt gesteld, dat ik bij aanvaarding van mijn ambt een zekere toestand aantrof, welke ik als gegeven uitgangspunt moet beschouwen voor het voeren van een beleid in overeenstemming met algemeen Regeringsprogram. Met name heb ik gesteld dat ik vroegere gebeurtenissen, welke tot huidige feitelijke situatie hebben geleid, niet binnen de kring van mijn verantwoordelijkheid behoef te betrekken waardoor in belangrijke mate debat over historisch beleid werd afgesneden. Aanziens toekomstig beleid heb ik mij tot zeer algemene aanduidingen beperkt.

Vooreerst heb ik uitdrukkelijk gesteld dat huidige Regering alle consequenties van de soevereiniteitsoverdracht volledig aanvaardt en blijft aanvaarden en zich derhalve met Indonesische zaken niet anders dan in rechtmatige behartiging van belangen waarvoor zij verantwoordelijkheid draagt, wenst in te laten.

Vervolgens dat de Nederlandse Regering bij bespreking van Indonesische zaken van haar kant geen ogenblik uit het oog verliest, dat Indonesië onafhankelijke mogendheid is.

Voorts heb ik als tweede richtpunt van Nederlandse politiek genoemd het besef, dat goede verhouding tussen Nederland en Indonesië voor beide landen van primair belang, hetwelk ook in kader internationale verhoudingen zijn gewicht doet voelen. Vrijwel alle partijen hebben het streven naar goede verhoudingen als essentieel punt van Nederlands beleid beschouwd.

Wat betreft eventuele herziening van RTC resultaten zoals dit door Indonesische Regering in haar program en verklaring aan de orde is gesteld, toonde de Kamer zich bepaald niet upset. Men stemde er mede in, dat inopportuun zou zijn wanneer de Nederlandse Regering zich thans op dit punt in beschouwingen zou begeven of gedragslijn zou uitstippelen. Ten deze heb ik gesteld, dat de Regering op dit ogenblik zelf geen behoefte heeft op wijziging van bestaande verhouding aan te sturen en dat derhalve van haar geen initiatief moet worden verwacht; dat zij echter de uitspraak van de Indonesische Regering op dit punt als een belangrijk feit beschouwt. Zonder tot bepaling van enig standpunt over te gaan, heb ik opgemerkt dat Nederland aan het behoud van samenwerking met Indonesië op grondslag Uniestatuut moeilijk waarde zou kunnen blijven toekennen, indien niet ook aan Indonesische zijde aan deze vorm van samenwerking positieve waarde zou worden gehecht. In dat geval zou er ook voor Nederland geen reden zijn om samenwerking met Indonesië op die grondslag te blijven nastreven. Te minder zou daartoe aanleiding zijn, indien integendeel Indonesië overtuiging mocht hebben, dat door samenwerking op andere basis de belangen van beide landen beter gediend. Echter wees ik tevens op aspect, dat Uniestatuut en overige overeenkomsten eerst kort geleden en met grote zorgvuldigheid tot stand gebracht, zodat streven om aldus opgebouwde verhoudingen zo korte tijd nadien weer opzij te zetten en tot herziening gesloten overeenkomsten te geraken niet anders dan in zeer ernstige en zwaarwichtige omstandigheden van bepaald karakter verklaring zou kunnen vinden.

Voorts heb ik aandacht er op gevestigd, dat de Nederlandse Regering slechts vertrouwen kan hebben in ontwikkeling verhoudingen, waarbij de normen van het internationaal verkeer ten volle worden geëerbiedigd. Dit laatste deed ik met het oog op onaanvaardbare eenzijdige opzegging. Vorengemeld standpunt door vrijwel gehele Kamer onderschreven.

Wat betreft veiligheid, heb ik onder weergave van een kort geresumeerd gedeelte van Uw demarche van 17 Maart jl. bij Indonesische Regering, geantwoord in gelijke geest als onlangs Morrison deed.

Wat betreft zelfbeschikkingsrecht, waarover opnieuw enige afgevaardigden hebben gesproken, heb ik gezegd, dat huidige politieke realiteit niet zodanig, dat stappen van de Nederlandse Regering naar haar inzicht thans aan materiële verwezenlijking van dit recht bevorderlijk zouden kunnen zijn, daaraan toevoegende, dat Regering evenwel diligent blijft en niet zal nalaten bij gunstige gelegenheid de regeling van het zelfbeschikkingsrecht zoveel mogelijk te bevorderen.

Ten aanzien van Nieuw-Guinea heb ik standpunt van de Nederlandse Regering als vervat in Regeringsverklaring van 17 Maart jl. onverkort gehandhaafd.

Voorts is uitvoerig gesproken over verzorging van Ambonese ex-KNIL-militairen hier te lande en over nut en positie van Militaire Missie. Vrijwel algemeen erkende men het nut van deze instelling.